

עין משפט
גר מצוה

בתולה נשאת פרק ראשון כתובות

מסורת הש"ס

16 (תוספתא סוף פרק א),
17 (תלפין יא: מ"ג ל:),
18 (קדושין ע"ג, ד) ימות
ק"ה: (ט) כ"ה: אמת,
19 (א) ו"ה"ג דמיטע עובדי
כוכבים אין פרושים מ"מ
מסבין לה ודאי בעולה חן
הרוב המיפוס. ת"י.

תורה אור השלם

1. והיתה לו ולזרעו
אחריו בריית ברת עולם
היהת אשר קנא לאלהיו
ויבפר על בני ישראל
מבדור כה יג

מוסף רש"י

עשרה כהנים כ"י הולד
שתיק. ויבפר היא דהא
פשיטא לן דגן טהן טהן על
הפסויה הוא ויבחו טו.
שפשיטיקין אותו מדין
כהונה. מלעט עטרה,
וחף על גב דלענין יוחסין
לפסל אשה כשר הוא. פסול
מיוחס אחריו. עיבר
זרעו שהוא עליו טו.

לחורבה. סתמא לבעילה שהיא מקום לנאות: חורבה דמסא. סתם
בעילה מאחד מצני העיר ואיכא למימר בעיר שרובה ישראל כשרים
קאמר: דדברא. ספק אחד מסוף העולם כזה לנאן ורוב העולם
עובדי כוכבים הם ופסולים
(דף מה). ובקדושין (דף ע"ה): ואלו
עובדי כוכבים ועבד שאין לו אלמנות
וינידושין בה: זו ערוס שהיא. עמנה
כשרה לומר לכשר נבעלה: אינה
נאמנת. לישא לכהן: אמרו לו אלל.
היא. כמו אכל שרה אשתך (בבבא מצ"ח)
דמתרגמינן בקושטא: ומה הפרש בין
זו לזו. ר' יהושע חולקים לה: לזו יש
עדים. שנבעלה דכיון דשכיבת לבין
העובדי כוכבים והם פרושים בעריות
כולנו עדים שנבעלה: ולזו אין עדים.
שנבעלה שלא נראה אלא מדברת ומינו
דאי בעיא אמרה לא נבעלתי כי
אמרה נמי לכשר נבעלתי מהימנא:
ף לזו. כלומר אף כאן יש אחת שיש
לה עדים וחלום חולקים עלי בעריות
מעוברת: אמרו ליה כו. לקמיה
מפרש מאי קמרי מהדרי ליה על מאי
דקאמר להו: אין אפוטרופוס כו.
לקמן מפרש: בד"א. דנאמנת לר"ג:
בערוס אשה בגופה. לומר להכיר
את עלמה לכהונה דלא מתקוין לה
נבעלה לפסול: מאי קאמר להו כו.
כלומר מאי קאמר להו איכה דקא
מהדרי ליה איניה רוב עובדי כוכבים
פרושים בעריות כלום נשכיבה היא זו
על מה שאמר להם אף לזו יש לה עדים
אין לך פירוק גדול מזה דקחוינן
דנאמנתה ממנו: השכנתה על המעוברת.
נאמנתה ממנו ונאמנת: מדברת היינו
שכיבה. מה מדברת אין לה עדים אף
שכיבה אין לה עדים נבעלה וחלום
מתקוים אותה כנבעלה: פרושים
בעריות. והיא נבעלה: אין
אפוטרופוס לעריות. אין אחס ויכולים
להיות לה אפוטרופוס לומר לא נבעלה:
ויפיק ליה וכו'. לרבי יהושע פריך
נהי נמי דאין אפוטרופוס לעריות
מיפוק ליה דלא דמי לשכיבה דהתם רוב
פסולין כו: מכשיר אפי' ברוב פסולים.
דאמרין אוקמה אחוקה ועל רוב
פסולים שהיו מכשירים אותה הכי
הוא להם ראייה כו: השכיבה: איס ליה
חוקה דכשרות. וי"ל אשה זו בחזקת
כשרות עומדת ומספק אתה בא
לפסולה אל תפסיגה מספק: לא
שמוקי ופער. כלומר שמוקי הוא
במקלם שאם כהן היה הבעול והעובר
יהיה זכר משתקין אותו מדין כהונה
בדלקת אצל כשר הוא ליוחסין שאם
נקבה היא חושש לכהונה וחס וחס זכר
הוא כמו ואלמנתו כשרות לכהונה:
ופירש אחד פנן. ואין ידוע איזה הוא:
כשר בא. והיא שמוקי על כרחך כשר
ליוחסין וחס נקבה היא ראייה לכהן
וקרי ליה שמוקי: מדין כהונה. שלא
יעבוד עבודה ולא יאכל מרומה:
מיוחס אחריו. שאנו יודעין מי אבי:
אין

כהונת עולם מי שזרעו מיוחס אחריו יצא זה שאין זרעו מיוחס אחריו
יהוא ארום וארוסתו דתו לקמיה דרב יוסף היא אמרה מיניה והוא אמר

השבתנו על המעוברת. פי' לדין נוחא דאשה מונע נודקת
ומונה ולא דמיא לשכיבה אלא לדין דלית לן הך
קשרא מינה מעוברת אצל מדברת אפילו לפי דברין ש הפרש ולזו
יש עדים ולזו אין עדים ואיכא מינו אמר להם מדברת היינו שכיבה
וכמו ששכיבה אין נאמנת לומר לא
נבעלתי הי' מדברת כדמסקי לפי שאין
אפוטרופוס לעריות ומינה פי' זה לא
יתכן למאי דפרישית לעיל דלר' יהושע
נאמנת לומר לא נבעלתי ופרי' בדוחק
מדברת היינו שכיבה דמנו ששכיבה
בחזקת בעולה כן מדברת ויחזקת
בעולה לענין שאם אמרה לכשר
נבעלתי שאינה נאמנת בעיניו לפי
שיאמר לומר לא נבעלתי ולהכי אהני
דאין אפוטרופוס לעריות דלא משכינן
ליה מינו: מביינע י"ה א"י יהושע
ב"ב י"א. הקשה ר"ת אחי מיפוק ליה
דהתם שכיבה כל פסולים והכא
בחורבה דדברא רוב ומיך דרוב ככל
ולישא למימר כמדברת לישא אלא רוב
איכא למימר סמוך מיעוטא לחוקה
ואימרת לה רובא דאפילו אימ להו
סמוך מיעוטא לחוקה לר"ג וי' יהושע
מ"מ לא היו אלא פלגא ופלגא ודין
הוא שהאמר מספק דספק איסורא
לחומרה ולא דמי למיפוק שנאמנא נלך
העיסה כפרק עשרה יוחסין (קדושין
דף פ. וס) דמסתרינן מטעם סמוך
מיעוטא לחוקה דלס אמרו ספק
טועמה לטהר יאמרו ספק איסור
להמיר כדאמרין פרק כ"טו הדס
(חולין דף סו): מכשיר אפי' הדס
ברוב פסולים. והא דקאמרין כפ'
עשרה יוחסין (קדושין ע"ג) וס' גבי אלא
שאלו היה קורא לשמוקי כדוקי ומפרש
בגמרא שבודקין אמו ואומרת לכשר
נבעלתי איתר כמאן כ"ג מנינא מדא
וימנא אפיה מעוברת כ"י פי' והוא ליה
למחזי וכן אמר אלא שאלו וכן פי' סס
בקוטרס ומשני דאנא שאלו עדיפא
מכ"ג דאי מהתם הוא אמנא ברוב
כשרים אלא כו' אע"ג דלמרי' אלא
דכ"ג מכשיר אפילו ברוב פסולין אלא
שאלו קאי אמנתי וממנתי לא משמע
מדי לחיירי ברוב פסולים והא דפריך
התם לעיל למאי דהוה עני למימר
דאנא שאלו אלא להכשיר כנחה
הינחא למ"ד לרבי המכשיר כה פוסל
כנחה אצל למ"ד מכשיר כנחה מאי
איכא למימר התם פריך שפיר דאפי'
לעירי לשון המשנה דקמני מה טעם
של עובר זה משמע דאנא להכשיר
כנחה: פשיטא פי' ידעינן אבהו
מנו. הכא לא בעי לשניי לא כריכא
דאי תפס כדמשני כפרק עשרה יוחסין
(ס' דף ע"ה). וס' גבי ארוסה שעיברה
דהתם גרסיס לרבי דמארוס נמעברה
ואיכא למיתלי בה טפי מכאניס
דעלמא: בעינן ידעו פיוחס
אחריו. והא דלמך בהחולין וינחת
דף ל'. דלשון ראייה להיות כ"ג גבי
ספק כן תשע לראשון כפרק נושאין
על האטמה (ס' דף ק:) פריך לה
ומשני זרעו מיוחס אחריו דריבן וקרא
אסתמא בעלמא הוא וכי גזר רבנן
בזנות נישואין לא גזר:

היהוא ארום וארוסתו. והא
דלמך בעשרה יוחסין (קדושין דף ע"ה). אימרת הכא על ארוסתו כבית חמיו רב אמר הולד ממזר ושמואל אמר הולד שמוקי לשלל
בדקו את אמו דאי כשנדקו קשיא דשמואל אדשמואל דהכא אמר שמואל דנאמנת דהלכה כרנן גמליאל דנאמנת והתם קאמר איפוך שמואל
אמר הולד ממזר וכן משמע דנאמנתה משני התם לעולם לא מיפוך כו' ומפרש מאי שמוקי שבודקין את אמו ואומרת לכשר נבעלתי
ואם חלמך אכתי לשמואל דהתם משמע דוקא כנא על ארוסתו כבית חמיו מהני בדיקה והכא משמע אפילו כי לא מודה אמר
שמואל דנאמנת כרנן גמליאל ויש לומר דהא דנקט כנא היינו משום רבנא דרנן נקטיה דאפילו הכי אמר הולד ממזר אי נמי התם
הוא דבעינן כנא משום דאיירי כדדימא מעלמא כדאמר רבא כינמות כשליה אלמנה לכהן גדול מסתברא מילתא דרב כדדימא
מעלמא והכא כנא דיימא מעלמא מיירי ועוד כנכל הפסרים נכס כקדושין ארוסה שעיברה והיא דוקא קאמר שבודקין אצל כנא
א"כ בדיקה ומינה קשה ללישא קמא כינמות כסוף פ' אלמנה דפליגי רב ושמואל כנא ומסקי התם אביי דאע"ג דלא דיימא מעלמא פליגי
דלמא מדאפקרה נפשה לגבי ארוס מפקרה נפשה לגבי עלמא הא אמר הכא דקא דקא מודה ומשמע דכשר אפילו לר' יהושע ובא כמודה
דמי

או לחורבה ואמרו לה מה מיכוב של איש זה
כהן הוא וכן אחי אבא הוא רבן גמליאל ור"א
אומרים נאמנת רבי יהושע אומר לא מפייה
אנו היין אלא הרי זו בחזקת בעולה לנתין
ולממוזר עד שתביא ראיה לדבריה בשלמא
לזעירי היינו דקתני תרתיה לסתר או לחורבה
אלא לרב אפי' דאמר נבעלה תרתיה למה ליה
הדא קתני לסתר החורבה והא לסתר או
לחורבה קתני הדא לחורבה דמתא וחדא
לחורבה דדברא וצריכי דאי אשמעינן חורבה
דמתא בהא קמכשר רבן גמליאל משום
דרוב כשרים אצלה אבל לחורבה דדברא
דרוב פסולין אצלה אימא מודה ליה לרבי
יהושע ואי אשמעינן כההיא כההיא קאמר
רבי יהושע אבל בהא אימא מודה לר"ג
צריכא מיתבי לזו עדות שהאשה כשרה לה
ורבי יהושע אומר אינה נאמנת אמר להם ר"י
אי אתם מודים בשכיבה ששכיבת ויש לה
עדים ששכיבת והיא אומרת מוררה אני
שאינה נאמנת אמרו לו אבל ומה הפרש יש
בין זו לזו יש עדים ולזו אין לה עדים אמר
להם אף לזו יש עדים שהרי כריסה בין שניה
אמרו לו רוב עובדי כוכבים פרוצים בעריות
הם אמר להן אין אפוטרופוס לעריות כד"א
בעדות אשה בגופה אבל עדות אשה בבתה
דברי הכל הולד שתוקי מאי קאמר להו ומאי
קמהדרי ליה הכי קאמרי ליה השבתנו על
המעוברת מה תשיבנו על המדברת אמר
להם מדברת היינו שכיבה אמרו לו שאני
שכיבה דרוב עובדי כוכבים פרוצים בעריות
הם אמר להם הא נמי כיון דאיסתתר אין
אפוטרופוס לעריות קתני מיהת תרתי מדברת
ומעוברת תויבתא דרב אפי' תויבתא ותויפוק
ליה דהתם רוב פסולין אצלה והכא רוב
כשרין אצלה מסייע ליה לרבי יהושע בן לוי
דאמר רבי יהושע בן לוי לרבי המכשיר
מכשיר אפילו ברוב פסולין לרבי הפוסל
פוסל אפילו ברוב כשרים א"ר יוחנן כ"ד לרבי
המכשיר בה מכשיר בבתה לרבי הפוסל
בה פוסל בבתה ורבי אלעזר אומר לרבי
המכשיר בה פוסל בבתה אמר רבה מ"ט
ד"א בשלמא איהי אית לה חוקה דכשרות
בתה לית לה חוקה דכשרות איתביה ר"א
לרבי יוחנן כד"א בעדות אשה בגופה אבל
עדות אשה בבתה דרבי הכל הולד שתוקי
מאי לאו שתוקי ופסול לא שתוקי וכשר ומי
איכא שתוקי כשר אין כדשמואל דאמר
שמואל יעשרה כהנים עומדים ופירש אחד
מזה ובעל הולד שתוקי מאי שתוקי אילימא
שמשתיקין אותו מנכסי אביו פשיטא ומי
ידעינן אבהו מנו יאלא שמשתיקין אותו מדין
כהונה דכתיב ויהיתה לו ולזרעו אחריו בריית
כהונת עולם מי שזרעו מיוחס אחריו יצא זה שאין זרעו מיוחס אחריו
יהוא ארום וארוסתו דתו לקמיה דרב יוסף היא אמרה מיניה והוא אמר

למך בעשרה יוחסין (קדושין דף ע"ה). אימרת הכא על ארוסתו כבית חמיו רב אמר הולד ממזר ושמואל אמר הולד שמוקי לשלל
בדקו את אמו דאי כשנדקו קשיא דשמואל אדשמואל דהכא אמר שמואל דנאמנת דהלכה כרנן גמליאל דנאמנת והתם קאמר איפוך שמואל
אמר הולד ממזר וכן משמע דנאמנתה משני התם לעולם לא מיפוך כו' ומפרש מאי שמוקי שבודקין את אמו ואומרת לכשר נבעלתי
ואם חלמך אכתי לשמואל דהתם משמע דוקא כנא על ארוסתו כבית חמיו מהני בדיקה והכא משמע אפילו כי לא מודה אמר
שמואל דנאמנת כרנן גמליאל ויש לומר דהא דנקט כנא היינו משום רבנא דרנן נקטיה דאפילו הכי אמר הולד ממזר אי נמי התם
הוא דבעינן כנא משום דאיירי כדדימא מעלמא כדאמר רבא כינמות כשליה אלמנה לכהן גדול מסתברא מילתא דרב כדדימא
מעלמא והכא כנא דיימא מעלמא מיירי ועוד כנכל הפסרים נכס כקדושין ארוסה שעיברה והיא דוקא קאמר שבודקין אצל כנא
א"כ בדיקה ומינה קשה ללישא קמא כינמות כסוף פ' אלמנה דפליגי רב ושמואל כנא ומסקי התם אביי דאע"ג דלא דיימא מעלמא פליגי
דלמא מדאפקרה נפשה לגבי ארוס מפקרה נפשה לגבי עלמא הא אמר הכא דקא דקא מודה ומשמע דכשר אפילו לר' יהושע ובא כמודה
דמי